

Datum 2025-05-09

Informationsklass Öppen

Diariennr (åberopas) A088.502/2025

Saknr 000

Polismyndigheten

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Er referens Ju2025/00311

Promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands (Ds 2025:1)

Sammanfattning

Polismyndigheten har i huvudsak ingen erinran mot förslagen i sig men bedömer att de kommer att medföra att Polismyndighetens resurser i större utsträckning behöver användas för uppgifter som inte omfattas av kärnuppdraget.

Polismyndigheten konstaterar att förslagen inom det migrationsrättsliga området berör rättsfrågor som är både komplexa och omfattande. Som framgår av promemorian pågår det dessutom ett omfattande reformarbete inom migrationsområdet och regeringen har tillsatt flera utredningar för att omhänderta olika frågor. Myndighetens uppfattning är därför att förslagen i denna promemoria bör samordnas med slutsatserna i de andra utredningarna för att undvika svårförenliga resultat eller oförutsedda konsekvenser.

Polismyndigheten lämnar i övrigt vissa synpunkter på förslagen.

Polismyndighetens synpunkter

Avsnitt 6.5 Särskilt om brott som begås vid placering eller tjänstgöring i anstalt utomlands

Enligt utredningen bör en överenskommelse med ett mottagande land innehålla bestämmelser som ger svenska myndigheter befogenhet att ansvara för lagföring av brott som begås dels av utsänd personal i deras tjänstutövning, dels av intagna som placerats i det mottagande landet och som riktas mot utsänd personal samt möjlighet att genomföra utredningsåtgärder avseende sådana brott i det landet. Förslaget skiljer sig därmed från det tillvägagångssätt som idag används när det är nödvändigt att vidta utredningsåtgärder utomlands inom ramen för en svensk förundersökning. I dessa fall tillämpas vanligtvis brottsbalkens jurisdiktionskapitel tillsammans

med bestämmelserna om europeisk utredningsorder (EIO) eller rättslig hjälp i brottmål (MLA). Polismyndigheten noterar att dessa regelverk inte har beaktats i promemorian och anser att förutsättningarna för att tillämpa dessa bör utredas innan eventuella bilaterala bestämmelser mellan Sverige och ett annat land övervägs.

Avsnitt 10.7.3 Elektronisk kommunikation

Polismyndigheten delar utredningens bedömning att det är viktigt att en intagen ges möjlighet till kommunikation med anhöriga vid placering i anstalt utomlands. Elektronisk kommunikation kan dock användas även för att medverka i brottslighet under frihetsberövandet. Detta utgör särskilt ett problem inom den grova organiserade brottsligheten. Polismyndigheten anser därför att det är angeläget att möjligheterna att begränsa eller övervaka den intagnes kommunikation inte blir mer restriktiva än om straffet hade avtjänats vid en anstalt i Sverige. Den omständigheten att såväl intagna, som verkställer fängelsestraff, som utlänningar som tagits i förvar kan komma att placeras i en anstalt utomlands innebär också utmaningar i detta sammanhang eftersom tillämpningen av parallella regelverk ökar risken för felaktig hantering i det mottagande landet.

Avsnitt 13.2 Ansvar för prövning av migrationsärenden

I avsnittet konstaterar utredningen att det innebär en ny ordning att tillämpa det nationella migrationsrättsliga regelverket utomlands i fråga om t.ex. asylansökningar och att det inte kan uteslutas att det uppstår oförutsedda situationer med anledning av detta. Vidare konstateras att sådana rättsliga oklarheter får hanteras av rättstillämpningen. Polismyndigheten, som delar utredningens uppfattning att förslaget kan medföra konsekvenser som är svåra att överblicka, anser att detta ska utredas närmare under lagstiftningsprocessen, istället för att överlämnas till rättstillämpningen.

Avsnitt 13.7.4 När ett återreseförbud börjar löpa vid utvisning på grund av brott

Enligt 8 a kap. 12 § första stycket utlänningslagen (2005:716) börjar ett återreseförbud löpa den dag utlänningen lämnar medlemsstaternas territorium eller, om beslutet om utvisning ska verkställas till en medlemsstat, den dag utlänningen lämnar Sverige. Utformningen av det föreslagna andra stycket medför att återreseförbudet börjar löpa den dag utlänningen lämnar det mottagande landet om utlänningen reser till ett annat land än Sverige. Polismyndigheten noterar att övriga medlemsstaters territorium inte nämns i det aktuella stycket. Om återreseförbudsbestämmelserna ska vara desamma som om utlänningen verkställs från Sverige bör paragrafens ordalydelse ändras.

Övriga synpunkter

Polismyndigheten ansvarar idag för merparten av de verkställigheter som genomförs med anledning av brottsutvisningar men även vissa andra avvisningar och utvisningar enligt utlänningslagstiftningen. Även om transportuppgiften ofta kan överlämnas till Kriminalvården i dessa fall ska Polismyndigheten genomföra verkställighetsutredningar och andra förberedande åtgärder. Om utlänningsen är placerad utomlands kommer åtgärderna att innebära praktiska utmaningar och kräva ökade polisresurser vilket kan komma att negativt påverka myndighetens förmåga att utföra det brottsbekämpande uppdraget. Polismyndigheten gör samma bedömning avseende förslaget om att bestämmelserna i fängelselagen (2010:610), som ger Kriminalvården möjlighet att begära biträde av Polismyndigheten vid vissa transporter, görs tillämpliga vid resor till eller från anstaltslandet.

Polismyndigheten anser att det behöver förtydligas om svensk polis ska genomföra sådana tvångsåtgärder som regleras i 9 kap. utlänningslagen och som är nödvändiga för att möjliggöra verkställighet eller om sådana åtgärder, genom en överenskommelse med det mottagande landet, ska utföras av det landets myndigheter.

Polismyndigheten anser vidare att vissa avvisnings- och utvisningsbeslut kommer att ha goda förutsättningar att verkställas från ett annat land. Det kommer dock även att finnas resurskrävande ärenden där det är nödvändigt att utlänningsen förs tillbaka till Sverige innan verkställighet eller där det finns omständigheter som utgör verkställighetshinder. Om en utlänningsen i dessa fall placeras i en anstalt utomlands skulle det försvåra Polismyndighetens uppdrag och det bör därför införas en bestämmelse om att Kriminalvården ska inhämta synpunkter från Polismyndigheten innan en utlänningsen som kan bli föremål för avvisning eller utvisning placeras i anstalt utomlands.

Konsekvenser för Polismyndigheten

Som angetts ovan anser Polismyndigheten att förslagen kommer att medföra behov av att i än större utsträckning än idag använda polisiära resurser till uppgifter som inte ingår i myndighetens kärnuppdrag. Om utredningens förslag genomförs bedömer Polismyndigheten att de kommer att innebära ökade kostnader för myndigheten. Det är i nuläget inte möjligt att bedöma vilka ekonomiska konsekvenser förslagen kommer att få.

Yttrandet har beslutats av juristen Elin Schmid efter föredragning av juristen Gabriel Eriksson. Rättschefen Gunilla Hedwall har deltagit vid den slutliga handläggningen. Rikspolischefen Petra Lundh har informerats om yttrandet.

POLISMYNDIGHETEN

Elin Schmid

Gabriel Eriksson

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetslagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli